

PRO
mesta
a OBCE

únor 2021

- Hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková o rozpočtu a očkování
- Odpadové hospodářství a obce ■ Bydliště na radnicích

aktuální informace pro zastupitele a úředníky

Nový zákon o výrobcích s ukončenou životností

Odpovědnost výrobce za sběr a recyklaci svých vysloužilých produktů je nepřenositelná na kolektivní systém

Parlament České republiky finálně schválil balíček odpadových zákonů, které začaly platit od 1. ledna 2021. Patří mezi ně zákon o výrobcích s ukončenou životností (tzv. VUŽ), který upravuje zpětný odběr použitých výrobků. Jedním z hlavních účelů vzniku nového zákona VUŽ je transpozice nové evropské odpadové směrnice.

Nový zákon VUŽ konečně zavádí instituty, které tu celá léta chyběly a které jistě přispějí k rychlému narovnání prostředí zpětného odběru elektrozařízení v České republice tak, aby se přiblížilo vyspělým západoevropským zemím.

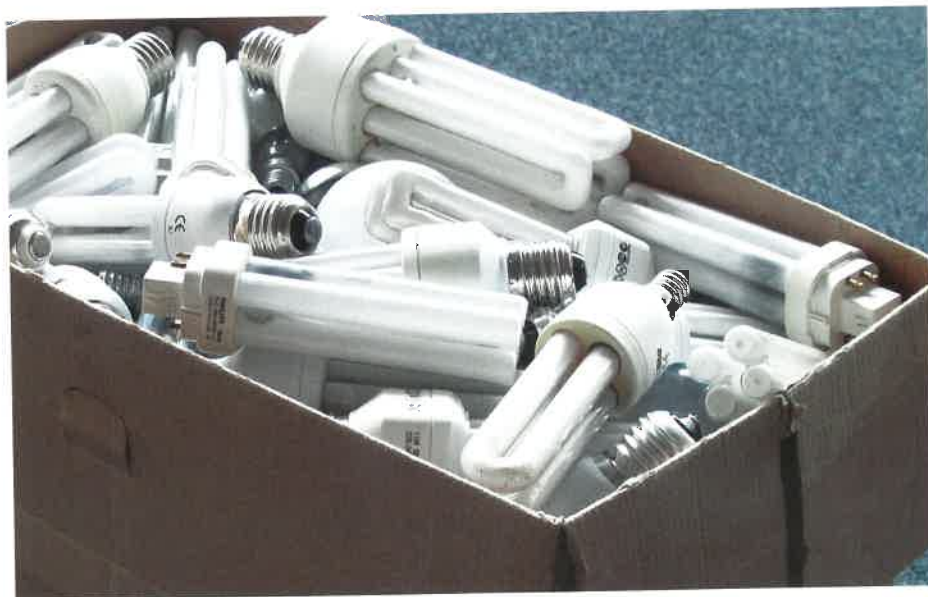
Nejdůležitější novinkou jsou povinné cíle sběru a recyklace pro ty skupiny elektroodpadu, které jsou nebezpečným odpadem, tj. zejména zářivky, televize a lednice. Tyto cíle jsou od 1. 1. 2021 povinné pro výrobce a dovozce elektrozařízení, potažmo pro kolektivní systémy,

ve kterých se sdružují za účelem plnění svých povinností. Doposud u nás žádné cíle sběru elektroodpadu, tedy závazná a jasně stanovená množství elektroodpadu, která má ten či onen kolektivní systém sebrat a recyklovat, stanoveny nebyly. Doposud to v ČR fungovalo tak, že kolektivní systém mohl vybrat od výrobců stovky milionů korun ročně na sběr a recyklaci elektroodpadu, potom sebrat 1 kilogram elektroodpadu a mít v zásadě splněno a nemusel dělat nic dalšího. Občas se v médiích objevily reportáže o tom, jak ten či onen nechce sbírat od obcí ty či ony televize, ale jinak se v zásadě nic nedělo. Povinné minimální kvóty sběru konečně zavedou sběrovou povinnost pro všechny kolektivní systémy za stejných podmínek.

Další zcela zásadní a netrpělivě očekávanou novinkou je povinnost, aby kolektivní systémy reportovaly

státu, kolik který konkrétní výrobce uvádí elektrozařízení na trh. To je základem pro výpočet povinného cíle sběru a recyklace elektroodpadu. Stát doposud dostával od kolektivních systémů pouze jedno souhrnné číslo za všechny výrobce a nebylo možno řádně zkontrolovat, zda budou cíle sběru vypočítány správně, nebo nikoliv. Lze to přirovnat k tomu, jako kdyby finanční úřad nedostával daňová přiznání od jednotlivých firem, ale dostával by pouze ekonomický výsledek za sektor dřevozpracující nebo sektor kožedělný. Stát by tak nevěděl, kolik má která konkrétní firma odvést na dani, a nemohl by proto ani pořádně zkontrolovat daňové úniky. V oblasti sběru elektroodpadu to doposud takto fungovalo. Povinnost pro kolektivní systémy reportovat data za jednotlivé výrobce přitom již dlouho platí prakticky ve všech členských státech EU. Toto opatření tedy zabrání, aby docházelo k falšování (úmyslnému snižování) sběrové povinnosti některých výrobců, potažmo kolektivních systémů.

Důležitou změnou je povinnost stanovit stejnou cenu za sběr a recyklaci za stejný typ elektrozařízení pro všechny výrobce účastné v jednom konkrétním kolektivním systému. Všichni výrobci, bez rozdílu velikosti, musí platit do kolektivního systému stejné finanční příspěvky (za 1 ks nebo 1 kg) určené na sběr a recyklaci elektroodpadu. Toto je jedna z nejdůležitějších novinek nové evropské odpadové směrnice, která zakazuje cenovou diskriminaci malých a středních výrobců. Novým zákonem je zcela jasně zakázán princip „velkoobjemových slev“ pro velké výrobce. Do tohoto zákazu spadají různé „vratky“ či „marketingové spolupráce“, přes které se doposud daly velkým výrobcům kompenzovat „objemové slevy“ za sběr a recyklaci jejich elektroodpadu. Například

půjde v takovém případě o jasný podvod s trestněprávními důsledky, a to jak pro kolektivní systém, tak pro tyto „vybrané“ výrobce. Navíc by neadekvátně nízké příspěvky museli tito výrobci doplatit zpětně.

S jednotným příspěvkem souvisí i povinně viditelné příspěvky. Nově platí povinnost, aby zákazníci, kteří si koupí nové elektrozařízení, měli na účtenkách výši recyklačního příspěvku uvedenou odděleně. Důvodem je možnost kontroly, zda je tento příspěvek skutečně pro všechny výrobce stejný. Výši příspěvku musí mít zároveň kolektivní systém uvedenou na svých webových stránkách. Takto potom kontrolní orgány jednoduše zkontrolují, zda je příspěvek skutečně pro všechny výrobce bez rozdílu stejný a zda je účtován ve výši odpovídající oficiálnímu ceníku daného kolektivního systému.

ODPOVĚDNOST VÝROBCE JE NEPŘENOSITELNÁ

Důležitým institutem zákona o výrobcích s ukončenou životností je nepřenositelnost odpovědnosti výrobce na kolektivní systém. To v praxi znamená, že i když je výrobce účastníkem kolektivního systému, je stále odpovědný za sběr a recyklaci svých vysloužilých produktů, včetně ostatních povinností výrobce v rámci zpětného odběru, a to v plném rozsahu. Toto ustanovení má předejít tomu, aby vznikaly účelové kolektivní systémy, které by lákaly výrobce na nízké příspěvky a sebraný elektroodpad by

místo recyklace kupříkladu sypaly do lesa, aby ušetřily za drahou recyklaci. Proto bylo stanoveno, že odpovědnost výrobce je nepřenositelná na kolektivní systém a s účastí v kolektivním systému nezaniká. Výrobci tedy musí soustavně a důkladně prověřovat, jak jejich kolektivní systém funguje, aby následně nebyli překvapeni, až příslušné kontrolní orgány „zakleknou“ nejen na tento účelový kolektivní systém, ale i na ně, výrobce. Tady pak výmluva – my jsme o ničem nevěděli, to řeší kolektivní systém – opravdu nepomůže. Důležité je poznamenat, že nabídka jakési „kompenzace pokut“ ze strany kolektivního systému je pouhým marketingovým tahem. Zákon VUŽ stanovuje výši pokuty až do 50 milionů Kč v každém jednotlivém případě pochybení. Pokud dostane každý z 500 výrobců účastných v kolektivním systému pokutu „pouhý“ 1 milion Kč, jedná

se celkem o částku 500 milionů Kč. Je nasnadě, že takovou sumu není žádný kolektivní systém schopen uhradit, aniž by zbankrotoval.

POVINNÉ AUDITY KOLEKTIVNÍCH SYSTÉMŮ A VÝROBCŮ

Další novou povinností v novém zákoně je provádění auditů kolektivních systémů a výrobců do nich zapojených. Jejich cílem je ověřit zejména toky sebraných a recyklovaných zařízení vykazovaných kolektivním systémem. Kromě toho mají kolektivní systémy nově povinnost provádět audity u výrobců, aby ověřily a zkontrolovaly, kolik elektrozařízení výrobci na trh uvádějí. Výrobce musí dle zákona poskytnout auditorům plnou spolupráci při takové kontrole. Ze všech druhů auditů pak vzniknou zprávy, které budou předkládány ke kontrole Ministerstvu životního prostředí. Jedná se o další institut napomáhající zvýšení transparentnosti a důvěryhodnosti trhu kolektivních systémů.

Všechna tato a další ustanovení v zákoně VUŽ pomohou zlepšit zpětný odběr elektrozařízení v ČR. A to tak, aby už žádný občan nemusel řešit, zda mu spotřebič té či oné značky na sběrném dvoře obce vezmou, či nevezmou, a obec aby se nemusela bát, zda jí kolektivní systémy elektroodpad ze sběrných dvorů budou svážet. ●

*Petr Číhal
Obchodní ředitel kolektivního
systému EKOLAMP*

PR0mo 2/2021/12

Bělá pod Pradědem chytře

Obec se chystá na zdražování likvidace odpadů

Obec Bělá pod Pradědem je nově vybavena chytrými technologiemi – především se jedná o nový systém evidence odpadů. Od něj si samospráva obce slibuje výrazně větší množství vytříděných odpadů a s tím spojené úspory. V obci tak budou zastupitelé sledovat skutečné množství odpadu. Chytrý systém evidence odpadů bude sledovat i pa-

rametry odpadu a umožní tak optimalizaci frekvence svozů či množství svozových nádob. Evidenční systém může obci přinést úspory. Jak říká místostarosta Robert Neugebauer, občanům obec nabízí různé termíny svozu odpadů a každý si volí frekvenci, která mu vyhovuje. Systém je sice funkční, ale nutně je potřeba přesnější evidence odpadů.

Obce čeká totiž zásadní zdražení likvidace komunálního odpadu, a proto jsou nezbytná jasná data. Bělá pod Pradědem zavedla systém s názvem ECONIT. Jeho hardwarová část představuje nástroj na sběr dat – tedy mobilní terminál, který načítá QR kódy – a ta softwarová zase pracuje s daty. ●

(red)